

# הלכות הדרף היומי

## מסכת מגילה

### תוכן

- א. מבטלין תלמוד תורה להוצאת המת ולהכנסת הכלה יש שם כל צורכו אין מבטלין ... בששים ריבוא ... למאן דקרי ותני ... למאן דמתני לית ליה שיעורא.....1
- ב. אין עושין אותו קפנדריא ... אם היה שביל מעיקרא מותר ... הנכנס על מנת שלא לעשות קפנדריא מותר לעשותו קפנדריא ... הנכנס לבית הכנסת להתפלל מותר לעשותו קפנדריא.....4
- ג. עלו בו עשבים לא יתלוש מפני עגמת נפש ... אבל תולש ומניח.....5
- ד. בית הקברות אין נוהגין בהן קלות ראש אין מרעין בהן בהמה ואין מוליכין בהן אמת המים ואין מלקטין בהן עשבים ואם ליקט שורפן במקומן מפני כבוד מתים.....5
- ה. ראש חדש אדר שחל להיות בשבת קורין בפרשת שקלים חל להיות בתוך השבת מקדימין לשעבר ומפסיקין לשבת אחרת.....6
- ו. בשניה זכור בשלישית פרה אדומה ברביעית החדש הזה לכם בחמישית חוזרין לכסדרן.....8
- ז. שואלין בהלכות הפסח קודם לפסח שלשים יום.....8
- ח. לבני מערבא דמסקי לדאורייתא בתלת שנין.....9
- ט. ראש חודש אדר שחל להיות בשבת מוציאין שלש תורות וקורין בהן אחד בעניינו של יום ואחד בשל ראש חודש ואחד בכי תשא.....10
- י. ראש חודש טבת שחל להיות בשבת מביאין שלש תורות וקורין בהן אחד בעניינו של יום ואחד בדראש חודש ואחד בחנוכה.....10
- יא. ראש חדש טבת שחל להיות בחול קרו תלתא בראש חדש וחד בחנוכה ... אין משגיחין בחנוכה וראש חודש עיקר.....11

דף כט.

**א. מבטלין תלמוד תורה להוצאת המת ולהכנסת הכלה יש שם כל צורכו אין מבטלין ... בששים ריבוא ... למאן דקרי ותני ... למאן דמתני לית ליה שיעורא**

# הלכות הדרף היומי

## מסכת מגילה

הלווית המת<sup>1</sup> היא מצוה גדולה, והיא מהמצוות שאדם אוכל פירותיהן בעוה"ז והקרן קיימת לו לעוה"ב, וכל הרואה את המת שפוגע בו ואינו מלווהו, עובר משום לועג לרש, ואם הלווהו מה שכרו, עליו הכתוב אומר מלוה ד' חונן דל. וטוב שילווה המת עד הקבר<sup>2</sup>, אך אם אינו יכול ללוותו עד הקבר, על כל פנים ילוה אותו ארבע אמות. ונוהגים שמלויים את הנפטר ארבע אמות או יותר, וברצונם לשוב לביתם, ממתנינים עד שהמטה תעלם מן העין<sup>3</sup>. ואם אינו יכול בכלל לבוא להלווייה<sup>4</sup>, לא ימנע מלבקש עליו רחמים או לתת צדקה לכפרת נפשו בעת הקבורה<sup>5</sup>.

חובה לבטל<sup>6</sup> תלמוד תורה להוצאת המת, כלומר ללוותו כשהוא יוצא להקבר<sup>7</sup>. וי"א<sup>8</sup> שאינו חייב אלא אם כן רואה את הלוויה. ודין לווייה אינה

<sup>1</sup> ערוך השולחן יורה דעה סימן שסא סעיף א

<sup>2</sup> החפץ חיים בספרו אהבת חסד (חלק ג' פ"ה), נסתפק בזה, אם כשמלווים את המת אם צריך שילווהו עד הקבר, והניח בצריך עיון. ובשו"ת מנחת אלעזר חלק ד' (סימן ב') פסק, שיש חיוב ללכת עד בית הקברות. ע"ש. ועיין בילקוט יוסף ביקור הולמים ואבלות הערות סימן י - מצות הלווית המת אות א שכתב "אך לא ראינו מעולם למרן אאמור" שליט"א (זצ"ל) שהקפיד בזה, ודי בזה שימתין עד שמטה תיעלם מן העין. וראה בשו"ת משהא דרבוותא, (חלק ב' דף צ'), ובשאלת דוד (בסוף חלק יורה דעה, בחידושים לשלחן ערוך יו"ד), ובשדי חמד (מערכת חתן וכלה אות כב), ובשו"ת ציץ אליעזר חלק ח' (קונטרס רמת רחל סימן נ').

<sup>3</sup> מנהג זה על פי מה שכתב החזקוני (סוף פרשת שופטים), ועינינו לא ראו, מכאן למלווה את חבירו שצריך לעמוד במקומו עד שיתעלם מעיניו. ע"כ. והובא גם כן באליה רבה (סימן קו סקט"ו). גם בספר לקט יושר ח"ב (עמוד פח) העיר על רבו מהרא"י, שכשעשה לוויה למת עמד במקומו עד שלא היה יכול לראות המטה של המת. ועיין שדי חמד (מערכת אבלות אות צג) ושו"ת יביע אומר, חו"ד סימן לה אות א.

<sup>4</sup> היה יושב בביתו והלווייה עוברת ברחוב, ואין לו אפשרות לרדת לרחוב, או שהושש שעד שירד ההלווייה כבר תעבור, ילך בביתו ד' אמות ויעמוד בחלון הנטוה לרחוב ויאמר, לך לשלום ותנוח ותעמוד לגורלך לקץ הימין. מהרא"י פלאג"י בספר אברהם אזכור (מערכת א' אות מא), וכן במהר"י פלאג"י ביפה ללב חלק ז' (יורה דעה סימן שסא סק"א).

<sup>5</sup> במעבר יבוק (שפתי רננות פרק כא

<sup>6</sup> שו"ע ונו"כ יו"ד שסא א וש"ך א

<sup>7</sup> ערוך השולחן שם ב, ועיין בשו"ת ציץ אליעזר חלק ח' (בקונטרס רמת רחל סימן נ') מה שהביא מספר יוסף אומץ (פרנקפורט, בדיני אונן) ומה שכתב שם.

<sup>8</sup> עיין בהעמק שאלה (שאלתא יד אות ג ושאלתא לד אות ב) שכתב, דכיון שאינו רואה את ההלווייה, אין בו מצות הלווית המת, אפילו כדי צרכו, ואינו אלא כהלוויית יוצא לדרך, ודלא כדברי ספר יד אליהו שהובאו בפתחי תשובה (סימן שסא). וסיים שם, וכן עמא דבר, שאין מבטלין ממלאכה כל זמן שאינו רואה ואפילו אין בו כל צרכו, וכן אפילו רואה ואין לו כל צרכו, וכן אפילו רואה ואין לו כל צרכו אין מלויים אלא ד' אמות ויותר, אבל לא עד הקבר. ע"ש. גם הגאון מקרלין בשו"ת שאילת דוד (בסוף חלק יורה דעה, בחידושים לשלחן ערוך יו"ד) כתב, דברור דמי שלומד אינו מחוייב לבטל תלמודו ולצאת ללוות המת אם ידוע שיש שם מי שיעשה מעשה, אף שאין עמו כל צרכו. והא דאמרו מבטלין תלמוד תורה להוצאת המת הכוונה שאם פוגע במת וצריך לו לילך לבית המדרש ללמוד, מחוייב הנהו ללוות המת. ויוצא מהכלל מת לרבים, כרב גדול בתורה, שאזי מחוייבים התלמידים לבטל תלמוד תורה לצורך הוצאת המת ומחמת כבודו. וראה עוד בשדי חמד (מערכת חתן וכלה אות כב). ע"ש.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

# הלכות הדף היומי

## מסכת מגילה

שוה בכל אדם, למאן דמתני לאחרים, אין לו שיעור, אפילו יש עמו כמה אלפים מתבטל בשבילו.

ולפיכך אם היה הנפטר מורה הוראות לרבים, בדברי הלכה למעשה, צריכים לבטל מלימודם וללוות את המת.

ולמי שקרא או<sup>9</sup> שנה ועדיין לא שנה לתלמידים, אם יש ס' רבוא אין צריך להתבטל בשבילו<sup>10</sup>. ולמי שלא קרא ושנה, כיון שיש לו מי שיתעסק עמו אין צריך להתבטל בשבילו, והוא שיש שם עשרה. כדי שיוכלו לומר קדיש וברכת אבלים<sup>11</sup>. ואינו צריך לצאת ולראות אם יש עמו כל צרכו אם לאו<sup>12</sup>, אלא כיון שיש שם מי שיעשה מעשה, תלמוד תורה שלו קודם.

וי"א שעכשיו מן הסתם מבטלין, שאין לך אחד מישראל בזמן הזה שאינו במקרא או במשנה. אולם רב הלומד עם תלמידיו לא יבטל בשביל זה מן הסתם.

תינוקות של בית רבן אפילו בשביל אדם גדול שקרא ושנה ומלמד אחרים אין מתבטלין כלל אפילו להוצאת המת<sup>13</sup>, וגם המלמד שלומד עמהם לא יתבטל מלימודו עמהם שאם הוא יתבטל, גם הם יתבטלו<sup>14</sup>.

והמנהג כיום לבטל את התינוקות של בית רבן בלוויית אדם גדול בתורה שנפטר, או אדמו"ר וכדומה, אף שלא לימד הלכה לרבים, מן הסתם הנהיגו כן על פי גדולי הדור שלפנינו, לכבוד של תורה, והנח להם לישראל<sup>15</sup>. ומכל מקום אין חיוב לבטל תורה אלא במי שלימד הלכה לרבים, הא לאו הכי אינו מחוייב לבטל מלימודו<sup>16</sup>, ובפרט אם אינו רואה את ההלוייה, או שהיא מחוץ לעיר<sup>17</sup>.

<sup>9</sup> ש"ך שם ב

<sup>10</sup> דנשילתה כנתינתה מסיני מה נתינת התורה בסיני בס' רבוא אף נשילתה בס' רבוא

<sup>11</sup> ש"ך שם ד

<sup>12</sup> ט"ז שם א וש"ך ה

<sup>13</sup> ש"ך שם ו

<sup>14</sup> ערוך השולחן שם ג

<sup>15</sup> הנאון רבי חיים זוננפלד בשו"ת שלמת חיים (חלק יורה דעה סימן קכז), שו"ת יביע אומר חלק ב' אורה חיים סימן כה אות ט.

<sup>16</sup> ועיין ילקוט יוסף שם אות ד כתב שאירע כמה פעמים שנפטרו איזה מגדולי האדמו"רים וראשי הישיבות, ושאלנו למרן אאמו"ר שליט"א אם מחוייבים לבטל את כל תלמידי הישיבה ללכת להלוייה, ובאיזה פעמים הורה לבטל את תלמידי הישיבה להשתתף בהלוייה, ופעמים אחרות הורה שלא לבטל תורה לצורך זה. ונימק, דמאתר ואותו חכם לא לימד הלכה את הרבים, אין מחוייבות ללכת להלוייתו, ובפרט כשאינו רואה את ההלוייה, או שהיא נערכת מחוץ לעיר, או שאריכות ההספדים בשפה שאינה מוכרת לו גורמת לו לביטול תורה מתמשך.

<sup>17</sup> שהרי נתבאר לעיל שיש אומרים שאין חיוב לוייה אפילו אין לו כל צרכו אם אינו רואהו וכ"ש בעיר אחרת.

# הלכות הדף היומי

## מסכת מגילה

אולם כל האמור אינו אלא ללויה להוצאת המת, אך להתעסק בערכי המת, במקום בו יש חברה קדישא, יכול לסמוך עליהם ויכול ללמוד, ואין צריך ללכת ולהתעסק במת או לודאות שמתעסקים בו אפילו למאן דמתני לאחרים<sup>18</sup>.

והמנהג כיום להקל<sup>19</sup> שלא לבטל ממלאכתם וכל שכן מלימודם לעורך הלוויית המת, וסומכים על החברה קדישא ובני המשפחה שודאי ילוו את המת.

ואשה, י"א שדינה כמי שקורא שונה, כיון שאינה מצוה בתלמוד תורה. וי"א שדינה כמאן דלא קרי ותני, וכן נהגו באשה ותינוק לקולא<sup>20</sup>.

## **ב. אין עושיין אותו קפנדריא ... אם היה שבי' מעיקרא מותר ... הנכנס על מנת שלא לעשות קפנדריא מותר לעשותו קפנדריא ... הנכנס לבית הכנסת להתפלל מותר לעשותו קפנדריא**

היו לבהכ"נ שני פתחים<sup>21</sup>, לא יכנס בפתח זה כדי לצאת בפתח השני לקצר דרכו. שאסור ליכנס בהם אלא לדבר מצוה, ואפילו הולך לדבר מצוה ורוצה לקצר דרכו להגיע לאותו דבר מצוה דרך בית הכנסת, אין להתיר<sup>22</sup> אלא אם אין דרך אחרת להגיע.

אולם גם בחולך לצרכו יכול להכנס בפתח זה ולקרא מעט מקרא<sup>23</sup> או יאמר דבר שמועה, הלכה או משנה, ויצא דרך פתח האחר כדי שלא יהא נראה כאילו נכנס לצרכו, ואם אינו יודע לא לקרות

<sup>18</sup> ש"ך שם ב בשם האגודה

<sup>19</sup> ועיין במשחא דרבנותא חלק ב' (דף צ') דאפשר שנהגו להקל משום דהוי דבר שאין הצבור יכול לעמוד בו, דמיתה שכיחא בערים, ואם יבואו לבטל ממלאכתם היו צריכים לבטל כל יום, ובפרט שבית הקברות רחוק מהעיר והפרנסה דחוקה, ובשלחן גבוה (בסימן שמג ס"ק כו) וכן במהר"ח פלאנ"י בספרו רוח חיים על יורה דעה, כתבו לסמוך על החברה קדישא ובספר נהר מצרים (הלכות אבלות אות לה) כתב, המנהג פשוט עתה בעיה"ק ירושלים ובמצרים, שאם יש מת בעיר והוא אדם פשוט שאין בני העיר מתבטלים ממלאכתם להטפל בו, והטעם מפני שיש להם חברה מיוחדת המטפלת בצרכי המתים ורחיצתם וקבורתם, ובאים על שכרם מקופת הקהל, ועל כן פקע מעליהם החיוב להתבטל ממלאכתם, שהרי הם שלוחי הקהל. וכן כתב בשו"ת ציץ אליעזר חלק ט' (קונטרס רמת רחל סימן נ'), דכיום כיון שאנשי החברה קדישא מקבלים שכרם מקופת הקהל, חשובים כשליחים של בני העיר.

<sup>20</sup> הטעם, בקרי ותני דהשיעור הוא ס' רבוא דכשם שנתנית התורה היתה בס' רבוא כמו כן נמילתה כלומר דזה שלמד תורה חייו וכשמת נתבטלה צריך להיות ג"כ בששים רבוא

<sup>21</sup> שו"ע ונו"כ קנא ה

<sup>22</sup> ביאור הלכה שם ד"ה לקצר ומסתבר שה"ה אם רוצה להגיע לבית הכנסת אחר אין להתיר אלא אם אין דרך אחרת, או שצריך למחר שלא יפסיד המצוה.

<sup>23</sup> ביאור הלכה שם ד"ה לעשותו דרך

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

# הלכות הדרף היומי

## מסכת מגילה

ולא לשנות, יאמר לאחד מהתינוקות קרא לי פסוק שאתה קורא בו או ישחה מעט ואח"כ יצא, שהישיבה בהם מצוה, שנאמר: אשרי יושבי ביתך (תהילים פד, ה).

אם היה הדרך עובר קודם שנבנה בהכ"ג, מותר.

אם לא נכנס בו תחלה כדי לקצר דרכו, מותר.

וכשנכנס בו להתפלל, מצוה<sup>24</sup> למי שנכנס בפתח זה לצאת בפתח אחר, אם יש שני פתחים, להראות חביבות בית כנסת. וכשם שנהגו העולים לבית המקדש כדכתיב (יחזקאל מו פסוק ט) וּבָּוֹא עִם הָאָרֶץ לִפְנֵי יָקוּם בְּמוֹעֲדֵים הַבָּא דֶּרֶךְ שַׁעַר צִפּוֹן לְהִשְׁתַּחֲוֹת יֵצֵא דֶּרֶךְ שַׁעַר נֶגֶב וְהָבֹא דֶּרֶךְ שַׁעַר נֶגֶב יֵצֵא דֶּרֶךְ שַׁעַר צִפּוֹן לֹא יָשׁוּב דֶּרֶךְ הַשַּׁעַר אֲשֶׁר בָּא בוֹ כִּי נִכְחוּ יֵצֵא

## ג. עלו בו עשבים לא יתלוש מפני עגמת נפש ... אבל תולש

### ומניח

כבר התבאר לעיל דף כח. שבתי כנסיות<sup>25</sup> ובתי מדרשות בין בארץ ובין בחו"ל אפ"ל לאחר שחרבו, עדיין הן בקדושתן, וכשם שנוהגים בהם כבוד בישובן, כך נוהגים בחרבנם, חוץ מכבוד ורבוץ, כלומר שאין מחוייבין לטאטאות ולנקות.

ואם עלו בהם עשבים, מותר לתלוש אותם במקומן ובלבד שיניחם במקומם ולא יטלם משם, משום עגמת נפש<sup>26</sup>, כדי שיראו העם ותעיר רוחם וישתדלו לבנותם. אולם אם סתרו ביהכ"ג ממקום זה ובנאוהו במקום אחר, ואין בדעתם לבנות עוד במקום הראשון, אין שייך דין זה. אלא יעשו גדר סביבו שלא יבואו לזלזל שם, ואם הוא במקום שיוכלו למכור כנזכר בלעיל דף כו: כגון על ידי ז' טובי העיר במעמד אנשי העיר, ימכרוהו<sup>27</sup>.

## ד. בית הקברות אין נוהגין בהן קלות ראש אין מרעין בהן

בהמה ואין מוליכין בהן אמת המים ואין מלקטין בהן

עשבים ואם ליקט שורפן במקומן מפני כבוד מתים

<sup>24</sup> מ"ב שם כא

<sup>25</sup> שו"ע ונו"כ קנא י

<sup>26</sup> מ"ב שם כט

<sup>27</sup> שם ל

# הלכות הדרף היומי

## מסכת מגילה

בית הקברות<sup>28</sup>, אפילו לא על גבי הקבר בעצמו אלא בריחוק מהקבר<sup>29</sup> אך הוא מקום שהוקצה לבית קברות לרבים<sup>30</sup>, אין נוהגין בהן קלות ראש כגון להתפנות שם מפני כבודן של מתים<sup>31</sup>, ואין לאכול ולשתות שם<sup>32</sup>, ואין קורין ואין שונין שם, משום לעג לרש שאינו יכול ללמוד<sup>33</sup>, ואין מחשבין שם חשבונות, אפילו לצורך רבים<sup>34</sup>, ואין מרעין בהם בהמות ואין מעבירין בהם צנרת מים, וכדומה.

ולא יקצר דרכו דרך בית הקברות, ולא ילקט מעל הקברות, עשבים או פרחים<sup>35</sup>, ואם ליקט, או שצריך ללקטן לצורך בית הקברות, שורפן במקומן, וקנס הוא, וגם משום שלא יהשדוהו שמוליכם לבהמתו<sup>36</sup>.

וכן אין ליקח מקרקע עולם של קבר, אף על גב שמותר בהנאה

וכל זה אינו אלא משום כבוד המתים, ולכן אם צריך אותו לרפואה, שרי.

**ה. ראש חדש אדר שחל להיות בשבת קורין בפרשת שקלים**

**חל להיות בתוך השבת מקדימין לשעבר ומפסיקין לשבת**

**אחרת**

<sup>28</sup> שו"ע ונו"כ יו"ד שסח א

<sup>29</sup> ערוך השלחן שם ב ו

<sup>30</sup> פ"ת שם א בשם החת"ס

<sup>31</sup> ש"ך שם א

<sup>32</sup> שזהו קלות ראש כמש"ש בבהכנ"ס בדף כ"ח א', ביאור הגר"א שם, אולם עיין בגליון מהרש"א שהביא מהרמב"ם הלכות אבל פרק יד הלכה יג וז"ל "בתי הקברות אסורין בהנאה, כיצד אין אוכלין בהן, ואין שותין בהן, ואין עושין בהן מלאכה" משמע שאינו משום קלות ראש, אולם בערוך השולחן שם סעיף ו ביאר שאין כוונתו איסור הנאה ממש אלא כלומר שאסרום בהנאה מטעם קלות ראש והוא איסור הנאה דרבנן והר"ן כתב על אין מלקטין בהם עשבים מפני שאסורים בהנאה ע"ש ואינו מובן דאפילו אם נאמר דס"ל כהר"י ישעיה שהביא הטור בס"י שם"ד דשעל הקבר אסור בהנאה מ"מ הא להדיא מבואר שעל כל הבה"ק אסרו אפילו גדול הרבה ואפילו אין שם קברים כלל אלא כל המקום שהוקצה לבה"ק ולכן נלע"ד דגם כוונת הר"ן כמ"ש בכוונת הרמב"ם כלומר שחכמים אסרום בהנאה מפני כבוד המתים.

<sup>33</sup> ביאור הגר"א שם

<sup>34</sup> ש"ך שם ב

<sup>35</sup> משמע דוקא של קבר אבל מה שגדל שלא על קבר ממש מותר. והב"ח אוסר בעשבים בכל ענין. חי' רע"א

שם

<sup>36</sup> ש"ך שם ג

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

# הלכות הדרף היומי

## מסכת מגילה

חז"ל תקנו<sup>37</sup> לקרות ד' פרשיות בשנה, מר"ח אדר עד ר"ח ניסן לזכרון ד' דברים, והם אלו. הראשונה היא פרשת שקלים לזכרון מצות מחצית השקל שהיו מחוייבים ליתן ללשכה לקרבן התמיד בכל שנה<sup>38</sup>.

השניה היא פרשת זכור לזכור מעשה עמלק וקורין אותה בשבת שלפני פורים לסמכה למעשה שהיה מזרע עמלק וכדי להקדים זכירת מחיית עמלק לעשייתה וכדכתיב והימים האלה נזכרים ונעשים.

השלישית היא פרשת פרה אדומה והיא בשבת שקודם פרשת החודש שכן היה שריפתה במדבר סמוך לניסן כדי להזות בה את ישראל באפר החטאת מיד אחר הקמת המשכן כדי שיהיו טהורים ויוכלו לעשות הפסח בזמנו לכך קורין פרשה זו להתפלל לפניו ית' שגם עלינו יזרוק מים טהורים במהרה.

הרביעית פרשת החודש בשבת הסמוך לר"ח ניסן כדי לקדש חודש ניסן דכתיב בתורה החודש הזה לכם ראש חדשים אבל אין זה עיקר הקידוש כי עיקר הקידוש הוא בעת ראית הלבנה שמקדשין אותו הב"ד ואין הקריאה הזאת אלא מדרבנן.

ר"ח אדר הסמוך לניסן שחל להיות בשבת<sup>39</sup>, קורין פרשת שקלים שהיא כי תשא, כמו שיבואר להלן עמוד ב

חל ראש חדש<sup>40</sup> אדר הסמוך לניסן תוך ימי השבוע, ואפילו בערב שבת, מקדימין לקרות פרשת שקלים בשבת שלפניו, ומפסיקין בשנייה כדי שתהא פ' זכור בשבת הסמוכה לפורים מלפניה.

אם שכחו<sup>41</sup> הצבור לקרות פרשת שקלים וה"ה בשאר השלשה פרשיות אם כבר אמר הפטרה של סדר השבוע בברכותיה ונזכרו, צריכים לחזור ולהוציא ס"ת ולקרות הפרשה בברכה לפנייה ולאחריה, ויאמר אח"כ קדיש ויפטיר בלא ברכה לפנייה ולאחריה.

ואם נזכרו אחר שהתחיל לברך על הפטרה ואמר השם יגמור הברכה, ויאמר קצת פסוקים מהפטרת השבוע כדי שתהיה לברכה מקום לחול ובלא ברכה אחריה, ויוציאו ס"ת ויקרא עולה

<sup>37</sup> מ"ב תרפה א

<sup>38</sup> דאמר קרא זאת עולת חודש בחדשו לחדשי השנה והאי לחדשי יתירא הוא אלא אמרה תורה יש לך חודש שאתה צריך לחדשו בהבאת עולות תמידין ומוספין מתרומה חדשה וזהו ניסן דגמרינן בגמרא בג"ש שחודש זה הוא חודש ניסן וכיון דבניסן בעי לאקרובי מתרומה חדשה לכך מקדמינן ומשמיעין על השקלים באדר הסמוך לו שיביאו שקליהם בר"ח ניסן ואנו משלמין פרים שפתינו בקריאת הפרשה של כי תשא דכתיב בה ענין השקלים. שם

<sup>39</sup> שו"ע ונו"כ תרפה א

<sup>40</sup> שו"ע ונו"כ שם ה

<sup>41</sup> מ"ב שם



# הלכות הדף היומי

## מסכת מגילה

אחד מעניניו של יום ואחר ברכה אחרונה יאמר קדיש ויקרא הפטרה בלא ברכה לפניו והברכות שלאחריה יברך.

ואם נזכרו מיד אחר שבירך ברכה אחרונה על התורה יוציאו ס"ת אחרת ויניח אצל הראשונה ויאמר קדיש, ואח"כ יקרא אחר שיפטיר מענינו של יום בברכותיה.

ואם לא קראו כלל ונזכרו לאחר שהחזירו הספרים למקומם<sup>42</sup>, יקרא במנחה<sup>43</sup> ואם לא קראו אין לה תשלומין שבת הבאה<sup>44</sup>. מלבד פרשת פרה. שאם ציבור שכחו לקרותה, יש לה תשלומין לשבת שלאחריה שהיא פרשת החודש. ולאחר קריאת פרשת השבוע יקראו בספר שני פרשת פרה בברכותיה, ובספר שלישי יקראו פרשת החודש בברכותיה, ויפטירו הפטרת פרשת החודש, וכן עיקר הלכה למעשה<sup>45</sup>. אולם גם בשאר פרשיות יכול להוציא ספר תורה ולקרוא ללא ברכה<sup>46</sup>.

אם טעו וקראו הפרשיות והמגילה באדר ראשון צריך לחזור ולקרות המגילה בשני, ולענין הפרשיות בב"י משמע דא"צ לחזור, אבל בד"מ ובא"ר כתבו דצריך לחזור.

## ו. בשניה זכור בשלישית פרה אדומה ברביעית החדש הזה לכם בחמישית חוזרין לכסדרן

יבואר בעזה"ת להלן דף ל.

דף כט:

## ז. שואלין בהלכות הפסח קודם לפסח שלשים יום

כבר התבאר במסכת פסחים דף ו. שחכמים הראשונים תקנו בזמן שבית המקדש היה קיים שיתחילו הדרשנים לדרוש ברבים הלכות הרגל שלשים יום לפני הרגל, דהיינו שמפורים ואילך ידרשו הלכות פסח, ומחמשה באייר

<sup>42</sup> ואין להוציא ס"ת אחרי מוסף, ולקרות בחד גברא את הפרשה ששכחו לקרות בבוקר, כי לא מצינו שיקראו חד גברא בס"ת. ברכ"י שם ג

<sup>43</sup> בשו"ת התעוררות תשובה שם מסיק שגם לענין פ' שקלים אפשר להשלימה במנחה ויקראו כהן ולוי לפ' השבוע ולשלישי יקראו פ' שקלים עיין שם

<sup>44</sup> מ"ב שם ב

<sup>45</sup> שו"ת יחו"ד ח"ג סי' נ"ב. ועיין ס' אמת ליעקב למהר"י אלגאזי דיני קריה"ת אות ה', שו"ת בית דוד סי' ק"ו והובאו דבריהם להלכה בס' לדוד אמת להחיד"א סי' מ' אות ה', פתחי שערים על השערי אפרים שער ה' סק"א, כה"ח סק"י וסקב"ב, שו"ת צי"א חי"ד סי' ס"ו.

<sup>46</sup> שו"ת בנין שלמה סי' נ"ד ובשו"ת קנין תורה ח"ו סי' נ"ה ושו"ת שרגא המאיר ח"ו סי' קמ"ז עפ"י המבואר בשע"ת סי' רפ"ה שהאר"י ז"ל היה מוציא ס"ת לקריאת שניים מקרא ואחד תרגום

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>



# הלכות הדרף היומי

## מסכת מגילה

ואילך ידרשו הלכות עצרת, ומי"ד באלול ואילך ידרשו הלכות החג. לפי שכל אחד ואחד הדר בארץ ישראל חייב להביא ברגל ג' קרבנות עולת ראייה ושלמי חגיגה ושלמי שמחה וכל קרבן צריך להיות נקי מכל מום, ומשאר דברים הפוסלים את הקרבן לפיכך תקנו חכמים לדרוש הלכות הרגל שלשים יום לפניו, כדי להזכיר העם את הרגל שלא ישכחו להכין בהמות הכשרים לקרבן ויהיה להם שהות כל שלשים יום.

ותקנה זו לא נתבטלה מישראל אף לאחר שחרב בית המקדש, שכל חכם היה שונה לתלמידיו הלכות הרגל שלשים יום לפניו כדי שיהיו בקיאים בהלכותיו וידעו המעשה אשר יעשו, ולהמון עם היו דורשים הלכות הרגל בשבת שלפניו שבשבת זו היו מתקבצין כל העם מכל הכפרים לשמוע הלכות הרגל מפי החכם.

לפיכך נהגו בדורות האחרונים שחכם דורש הלכות פסח בשבת שלפניו אם אינו ערב פסח, והלכות החג דורש בשבת שובה. אבל שבועות אין בו הלכות מיוחדות שכל איסור והיתר הנוהגין בו נוהגין גם כן בפסח וסוכות.

והעיקר לדרוש ולהורות להם דרכי ה' וללמד להם המעשה אשר יעשו ולא כמו שנוהגין עכשיו. ובדורות הללו שאין החכם שונה לתלמידיו הלכות (לפי שהכל כתוב בספר) מצוה על כל אחד ואחד שילמוד הלכות הרגל קודם הרגל עד שיהיה בקי בהם וידע המעשה אשר יעשה<sup>47</sup>.

## ח. לבני מערבא דמסקי לדאורייתא בתלת שנין

המנהג הפשוט<sup>48</sup> בכל ישראל שמשלימין את התורה בשנה אחת, מתחילין בשבת שאחר חג הסוכות, וקורין בסדר בראשית, בשניה אלה תולדות, בשלישית לך לך, וקוראין והולכין על הסדר הזה עד שגומרין את התורה בחג הסוכות, ויש מי שמשלים את התורה בשלש שנים<sup>49</sup> ואינו מנהג פשוט.

<sup>47</sup> כל זה משו"ע הגר"ז תכט

<sup>48</sup> רמב"ם הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק יג הלכה א

<sup>49</sup> ביש"ש סוף ב"ק כתב היינו ג' ומחצה שהם קע"ה שבתות, ע"כ. דאמרי' במסכת סופרים פט"ז הלכ' י' כנגד שנתיו של אברהם אבינו ע"ה קבען קע"ה סדרים בתורה בכל שבת ושבת עולת תמיד. ביאור חדש מספיק שם.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

# הלכות הדרף היומי

## מסכת מגילה

### ט. ראש חודש אדר שחל להיות בשבת מוציאין שלש תורות וקורין בהן אחד בענייננו של יום ואחד בשל ראש חודש ואחד בני תשא

ר"ח אדר הסמוך לניסן שחל להיות בשבת<sup>50</sup>, מוציאין שלשה ספרים באחת קורא פרשת השבוע ששה אנשים ובמקום שנהגו להוסיף מוסיפין<sup>51</sup>, וכשגומר פרשת השבוע מניחין הס"ת הב' ואין אומרין קדיש, רק מגביהין הראשונה וגוללין אותה וקורא בשני עולה אחד בשל ר"ח שהוא תדיר, ומתחילין וביום השבת. עד סוף קריאת ראש חודש, ומניחין ס"ת השלישית אצלה ואומרים חצי קדיש ומגביהים וגוללים. ובשלישי קורא מפטיר בפרשת שקלים. שהיא כי תשא, עד ועשית כיור נחשת, ומפטיר ויכרות יהודע כי שם נזכר נדבות לבדק הבית. ואין מפטירין בשל ר"ח אף שהיא תדירה משום שסיימו לקרוא בשקלים בתורה ומפטירין בה<sup>52</sup>.

אם אחר שגמר פרשת השבת טעה ולקח הס"ת שהיתה מגוללת על פרשת שקלים, ובירך לפניו והתחיל לקרות יסוים בפרשת שקלים, ואח"כ להעולה בס"ת השלישית למפטיר יקרא עמו בפרשת ר"ח, וההפטרה יאמר הפטרת ראש חודש "השמים כסאי" מאחר שבקריאת התורה נסתים מענן של שבת ור"ח. וכן ה"ה בשבת פרשת החודש כשחל ר"ח ניסן בשבת והקדים לקרות בפרשת החודש<sup>53</sup>

### י. ראש חודש טבת שחל להיות בשבת מביאין שלש תורות וקורין בהן אחד בענייננו של יום ואחד בדראש חודש ואחד בחנוכה

כבר התבאר במסכת יומא דף ע: שאם חל ר"ח טבת בשבת<sup>54</sup>, אין פוחתין משבעה קרואים, ומוציאין ג' ספרים וקורין ו' בפרשת השבוע, אם רוצים לקרות בפרשת השבוע ז' או יותר מן ז' גם כן מותר<sup>55</sup>, וכשגומר פרשת

<sup>50</sup> שו"ע ונו"כ תרפה א

<sup>51</sup> מ"ב שם ד

<sup>52</sup> מ"ב שם ג

<sup>53</sup> מ"ב שם ה

<sup>54</sup> שו"ע ונו"כ או"ח תרפד סעיף ג

<sup>55</sup> מ"ב שם ס"ק ט

# הלכות הדרף היומי

## מסכת מגילה

השבוע מניחין הס"ת הב' ואין אומרים קדיש, רק מגביהין הראשונה וגוללין אותה, וקורא בשל ר"ח שהוא תדיר ומתחילין וביום השבת. עד סוף קריאת ראש חודש, ומניחין ס"ת השלישית אעלה ואומרים חצי קדיש ומגביהים וגוללים. ובשלישי קורא מפטיר של חנוכה, ובשלישי קורא מפטיר בשל חנוכה, ומפטיר ענין חנוכה שסיים בו "רני ושמחי".

## יא. ראש חדש טבת שחל להיות בחול קרו תלתא בראש חדש וחד בחנוכה ... אין משגיחין בחנוכה וראש חודש עיקר

חל ר"ח טבת<sup>56</sup> בחול, מוציאים ב' ספרים וקורין באחד ג' עליות בשל ר"ח, ומתחיל<sup>57</sup> פ' התמיד כהן עד רביעית ההין. לוי עד ונסכה. ישראל עד ונסכו והעולה רביעי קורא בספר שני בשל חנוכה.

ואם טעה החזן וקרא ד' עולים בשל ר"ח, אם לא הוציאו ספר ב' א"צ לקרות יותר<sup>58</sup>, אבל אם הוציאו ספר ב', משום פגמו שאם לא יקראו בו יאמרו שהו פסול, צריך לקרות ה' בשל חנוכה.

<sup>56</sup> שו"ע ונו"כ תרפד ג

<sup>57</sup> מ"ב שם יב

<sup>58</sup> דאין משגיחין בחנוכה דר"ח עיקר ואפילו אם נזכרו בתחילת קריאת הרביעי אין לומר שרביעי עצמו יקרא בס"ת זו בשל חנוכה קודם שיחתום בפרשת ר"ח, שהרי אין מדלגין בתורה בשני ענינין אלא מאחר שהרביעי התחיל לקרות בשל ר"ח יחתום ויברך ויבוא חמישי אחריו ויקרא בס"ת השניה אם הוציאוה בשל חנוכה. מ"ב שם יד

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>